

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felölös szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lép szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Miniszteri javaslat és rendelet.

Pár napi időközzel jelent meg Banu miniszter törvényjavaslata az egyházakról és Angelescu miniszter rendelete az iskolákról. Mindkettő lényegében és szinte alapjában érinti egyházunkat, illetve iskoláinkat. A vallásügyi javaslat meglepő ujitásokat tartalmaz, melyek az egyházak szervezetében és a vallás gyakorlásában jelentős változásokat idéznének elő és évszázados jogokat szüntetnének meg és ősi szokásokat törölnének el.

Meglepőek az elismertetés feltételei. Az egyik, hogy legalább kétszázézer híve legyen a román állam területén, az el nem ismert felekezetek közé, az egyesületek sorába süllyeszt pl. két régi tekintélyes prot. egyházat: a magyar ág. ev. és az unitárius egyházat. A másik feltétel szerint alapszabályokat kell készíteni, melyek magukban foglalják nemcsak a kormányzás rendszerét, hanem a „vallás erkölcsi törvényeit” is és ez királyi dekrétummal való elismerés által léphet életbe a miniszter által. Még gondolatnak is bizarr, sőt szörnyű, hogy pl. az evangélikumi, vagy általában a keresztyén vallások erkölcsi törvényeit, vagyis az Ur Jézus tanításait a miniszter fogja megerősíteni, mint valamely takarékpénztár vagy önkéntes tűzoltó egyesület alapszabályait.

Az állami ellenőrzési jogok között megtaláljuk kerületünk megalakulásának eddigi akadályát, mert a tervezet szerint egyházkerületet sem létesíteni, sem módosítani nem lehet a vallásügyi miniszter engedélye nélkül. Vagyis azért kell várunk a megalakításra, mert ez a javaslat még nem törvény. Határozott sérelmet tartalmaz az áttérésre vonatkozó meglepő ujitás, mely szerint az áttérő a maga szándékát csak az anyakönyvvezetőnek tartozik bejelenteni. E szerint az áttérés, e teljesen egyházi ügy, kikerül az egyházak hatásköréből. A gyermekek vallására vonatkozó javaslat visszavisz bennünket 1791-be, mert e szerint,

ha a vegyes vallású házasságok közt nincs meg egyezés, akkor az apa határoz. Van még egy érdekes pontja a tervezetnek, mely a román ortodox egyházat kiveszi a törvény hatása alól és külön törvény határoz felőle.

Az iskolai rendelet hosszú, nem kevés izgalommal töltött várakozás után jelent meg, de egyáltalán nem azt hozta, amit csak a kevésbé optimista lelkek is reméltek. Nem határozta meg a rendelet kifejezetten a felekezeti iskolák helyzetét, vagyis nem hozott döntést, hogy nyilvános vagy magániskola-e. Igaz, szerintünk ezt nem döntheti el a miniszter, sőt a minisztertanács sem, de a rendelet mégis a magániskolák sorsára akarja juttatni iskoláinkat, mikor az évváró vizsgákra a tanfelügyelőt, vagy kiküldöttjét delegálja. Indokolatlan előttünk e rendeletnek az az intézkedése, hogy más vallású növendékek nem vehetők fel az iskolába. A gyakorlatból jól tudjuk, mennyi akadályba ütközik és mennyi kellemetlenségnek szülője ennek a keresztülvitele.

Az egész rendeletnek főcélja különben a román nyelv és román tárgyak tanításának gyors tempóban való bevezetése és keresztül-erőszakolása. Ilyen alakjában ez lehetetlen, pedagógiaellenes és az állam szempontjából sem célravezető. Lehetetlen, mert képtelenség pl. azt kívánni, hogy a 3-ik, 4-ik stb. osztálybeli tanulók egyszerre már román nyelven tanulják a földrajzt, történelmet és alkotmányt akkor, mikor magát a nyelvet is most kezdik tanulni. Pedagógia-, sőt mondhatnánk kultúraellenes napi két órát venni el a fentti tárgyakra, mert ezt feltétlenül csak a többi tárgyak rovására lehet. Az állam szempontjából sem célravezető pl. a földrajz, történelem, alkotmánytan román nyelven való tanítása, mert úgy fogjuk fel, hogy az a főcél, hogy minden gyermek ismerje meg és tudja ezeket a tárgyakat. Már pedig ezeket sokkal biztosabban

megtanulja az anyanyelvén, mint egy ránézve idegen nyelven, mikor még a nyelv nehézségeivel is törődni kell. Különben itt a rendelet tullepte a határt és figyelmen kívül hagyta a békeszerződésben biztosított jogokat. Szerintünk elrendelheti és megkövetelheti a kormány ezeket az általa fenntartott kisebbségi iskolákban, de nem a kisebbségek által fenntartottakban, mikor a békeszerződés biztosít bennünket afelől, hogy a saját nyelvünkön taníthatunk az általunk fenntartott iskolákban. Kötelezhet bennünket az állam nyelvének tanítására, de nem kötelezhet, hogy a tárgyak jelentékeny részét is ezen a nyelven tanítsuk. Nem kötelezhet bennünket különösen akkor, mikor nem rendelkezhetünk ezekre képes tanítókkal. A tanítók egy év múlva való vizsgálása szintén nem egyenlő elbírás eredménye akkor, mikor az állami tanítókra évekkal ezelőtt kiszabták a nyelvtudás feltételét és részükre különböző tanfolyamokat rendeztek, a felekezetieknek pedig egy év alatt minden segítség nélkül kell megtanulniuk.

Mindezeket hallgatással helyeselnünk lehetetlen és egyáltalán nem szabad. Véleményünknek, jogainkhoz való ragaszkodásunknak kell hogy az egyházak — bárha már egyszer megtették is — ismételten kifejezést adjanak. A vallásügyi törvénytervezet lehetetlen pontjaira nézve talán sikerül felvilágosítani és meggyőzni az illetékes tényezőket, mielőtt a javaslat törvénnyé válnék. Az iskolai rendelettel kapcsolatban pedig mindent el kell követniök, hogy teljes életbeléptetésére haladékat nyerjünk. Reméljük, még mindig sikerül megértetnünk, hogy a rendelet egyszerre való teljes végrehajtása a legnagyobb logikátlanság és merő képtelenség! A nyelv tanítását eredményesen nem kezdhetjük meg addig, míg tanítóink el nem sajátítják, mert tisztában vagyunk vele, hogy az államnak nem lesz módjában minden iskolánkba tanítót küldeni, mikor a saját iskoláit sem tudja ellátni. Másfelől a többi tárgyaknak románul tanítását csak azzal az osztállyal kezdhetjük meg, amelyik a nyelvet az elsőtől kezdve tanulta. Ez nem renitenskedés, még kevésbé irredentizmus, hanem csupán a pedagogia elveinek figyelembevétele és a lehetőségekkel való számolás.

Hisszük, hogy a többi kisebb régi egyházak és az erdélyi egyházkerület is hangot ad hasonló gondolkodásának, de kell, hogy a mi kerületünk is tegye meg, az erdélyi kerülettel karöltve ezt. Amennyiben az elnökség egyedül nem viselheti ilyen nagy horderejű kérdésekben a felelősséget, szükségesnek látjuk legalább

egy értekezlet összehívását, melyek ugy ebben, mint más szőnyegen levő, halasztást alig várható kulturális ügyekben nyomatékossában, az egész kerület súlyával nyilatkozhatnak meg.

Debreczeni István

A nagyszalontai egyházmegye gyűlése.

A nagyszalontai egyházmegye őszi rendes közgyűlését, — amely a második vándorgyűlése, — szeptember hó 26 án Belényesen ünnepélyes keretek között tartotta meg. A gyűlésen a lelkeszi tagok szép számmal vettek részt, a világiak közül azonban betegség és más gátló akadályok miatt sokan elmaradtak. A 25-iki esti vonattal érkező vendégeket az egyház nevében Bottyán Pál belényesi lelkész meleg üdvözlő szavakkal fogadta, melyekre Böszörményi Lajos esperes ur közvetlen kedvességgel válaszolt. A kényelmesen elszállásolt vendégek 26-án reggel a paróchián gyűltek össze, ahonnan együttesen vonultak, — a lelkeszek mind palástosan — a templomba a 9 órakor kezdődő istentiszteletre. A gyülekezeti ének után Bokor Sándor erdőhegyi lelkész áhitattal imádkozott a Csel. IV. 12. alapján gondosan kidolgozott, mélyhatású beszédet tartott. Az istentisztelet végzetével az esperes ur s kedves neje a paróchián a belényesi urinők tisztelgését fogadta, akiknek nevében Bottyán Pálné két szép csokor virágot nyújtott át a megtiszteltetteknek. A meleg szavakat s a tisztelő szeretet szimbólumaként átnyújtott virágokat az esperes ur meghatottan köszönte meg.

A gyűlés 10 óra után kezdődött a templomban. A megalakulás s a világi kiküldöttek szokásos igazolása után napirend előtt Bottyán Pál üdvözölte az egyházmegyét, mely egy félszázad előtt tartotta Belényesen utolsó gyűlését. Főjegyző indítványára a betegsége miatt távolmaradt főgondnok urat, — kit a világi elnöki székben a jelenlevő lelkes tanácsbíró: ifju Hadházi Kálmán dr képviselt, — a gyűlés táviratilag üdvözölte. Az újonnan választott tanácsbírók: Kassay Magda, Makkay Ilona, Kósné Medgyesi Emma és Radványi Zoltán esküdtétele után gyorsan peregnék le a tárgysorozat egyes számai. Az esperesi jelentéssel kapcsolatosan Kassay Béla tanácsbíró indítványára ismételten határozottan kimondja a gyűlés a lelkeszi kör értekezletek funkciójának szükségességét s elkötelezi az egyes körök vezetőit, hogy az egyházmegyei gyűlések előtt legkésőbb egy hónappal az értekezleteket hívják össze az aktuális egyházi és gyakorlati lelkeszi kérdések letárgyalására. Az egyházmegyei

gyűlést közvetlen megelőző napon egyházmegyei lelkész értekezlet tartandó, melyre a világiak is meghívandók. Az egyes körök határozatai a közös értekezlet retortáján átszűrődve jutnak indítványok formájában az egyházmegyei gyűlés plénuma elé. Az elnökileg elintéztett ügyek, a számvevőszék s az internátusi bizottság jelentésének helyeslő tudomásul vétele után a gyűlés elutasítja a nagyzerindi adópanaszosok felebbezését, továbbra is érvényben hagyván a már egyházmegyeileg is megerősített progresszív adókulcsot. Az újonnan választott Hirsch József, Bodnár Ilona és Boros Bálint tanítókat a gyűlés állásukban megerősíti. A gyűlés végeztével 75 terítékes bankett volt a városi vendéglőben, melyen résztvettek a helyi hatóságok és egyházak képviselőin kívül a város polgárai faji különbségre való tekintet nélkül.

Délután 3 órakor bírósági ülés volt, melyen Nagy Sándor árpádi tanító fegyelmi ügye tárgyalatott. Este 6 órai kezdettel pedig a templomot zsufolásig megtöltő szép gyülekezet számára nívós vallásos estély tartatott, melyet a gyülekezeti ének után Kassay Béla tenkei lelkész nyitott meg hangulatos szép imádsággal. Az estély sikerén közreműködtek a helyi vegyeskar énekével, Kassay Magda kedves szavalatával, Csáttári Lajos művészi orgonajátékával, Nánássy Dániel szentleányfalvai lelkész I. János IV. 8+18. alapján tartott mély filozófiai alapokra fektetett megragadó hatású bibliamagyarozatával és Csécsi Imre aradi lelkész, ki saját szerzeményeiből olvasott fel néhány szép verset közvetlenséggel. Kovács Zsigmond kisnyégerfalvai lelkész bezáró imádsága után a 160-ik dícséret első versének éneklése közben oszlott szét a gyülekezet. Az arcokon a lelki megelégedülés kifejezése tükröződött. Bárcsak szökkennének szárba az elvetett magvak s félelem nélküli szeretettel törnének előre a megilletett lelkek a Krisztus felé vezető göröngyös, tövises, de boldogsághozó uton. — A két istenitiszteletnek 1000 Leit meghaladó perselyjövédalma felerészben a szalontai internátus javára fordítatik. Az ünnepélyes nap előkészítése s kiváló rendezése a Bottyán Pál lelkész s Antal Béla főgondnok együttes érdeme.

A. A.

Egyházi életünk megelevenítése.

Röviden hirt adtunk a nagybányai lelkészegyesület szept. 6-iki gyűléséről. Most módunkban van részletesen ismertetni a gyűlésnek Oláh Sándor szamoskrassói lelkész előadására hozott határozatát. E szerint egyházmegyei lelkészegyesület az egyházépítő egyháztársadalmi munka megindítását a hitélet mélyítése, az evangélium élővé, hatóvá tétele, a gyülekezeti élet egészséges lelki fejlődése, erkölcsi tökéletesedése érdekében szükségesnek tartja és a legsürgősebb feladat gyanánt jelöli meg. Teljesítését a lelkészekről várja legelsősorban. E munkát a gyermekeken kell kezdeni, hogy a lelkészek új nemzedéket neveljenek, s ez által idővel az egyházépítés munkájában munkatársakra találjanak. Súly helyezendő úgy a mindennapi, mint az ismétlő iskolában a vallásoktatás odaadó buzgó végzésére; vasárnapi iskola szervezendő, a konfirmációi oktatás behatóvá teendő, s e munka folytatandó a konfirmált növendékek további foglalkoztatása s majdan egyesületi szervezése által. — Ez egyháztársadalmi munka keretében a gyermekistentiszteletek, énekkar, műkedvelői előadások szervezése, fölolvadások, vallásos estélyek vagy délutánok tartása jelöltetett meg program gyanánt, továbbá a presbyterek nevelése az u. n. presbyterképzés, erre a célra rendezett kör értekezleteken a presbyterek bevonásával s végül a „Magyar Nép” és a „Magyar Kisebbség” olvasása és terjesztése. E munkák ellenőrzését maguk a lelkészek gyakorolják olyformán, hogy évenként kétszer tartandó kör gyűléseiken számoljanak be egymásnak a végzett munka eredményeiről, irányítsák, buzdítsák egymást a további munkára, jelöljék meg a további munka alkalmait, tartsák számon a kérdés újabb fejlődéseit, kísérik figyelemmel irodalmát, s mindezekre nézve maguk is munkáljanak közre a nyilvánosság előtt is. E kör gyűléseken kialakult irányelvek és tapasztalatok felől a lelkészegyesület közgyűlésére tegyenek jelentést, hogy az egyesület e fontos kérdésekben véleményadó szerve lehessen az egyházmegyei közgyűlésnek. — A kör értekezletek működésének fölelevenítésére kimondatott, hogy azok ezután minden évben más-más gyülekezet kebelében megtartandók, istenitisztelettel, a gyülekezet bevonásával, melyen más gyülekezetbeli lelkész bibliát magyaráz s amenynyiben március 1-ig a bibliamagyarozat, valamint a kör értekezleten előadandó értekezés, szabad-előadás, fölolvadás tartására önként vállalkozó nem akadna, a kör értekezletek elnökei felruháztnak a kijelölés jogával. — Határozatba hozta és a II. negyedévi állami illetmény kiosztásával kapcsolatban lelkészegyesületi közgyűlés azonnal

A legújabb tantervnek megfelelő

román—magyar szövegű

HALADÁST MUTATÓ ÍRÁSLAPOK

kaphatók BÉRES KÁROLY könyv- és írószerkereskedésben Oradea-Mare—Nagyvárad, Ferdinand kir. [Rákóczi]-út 14.

Darabja

Lei 1-50

meg is valósította 100–100 Lei hozzájárulással az egyházmegyei pénztárban kezelt „koszorúmegváltási alap”-ot, mely összeg bármelyik kebelbeli lelkész elhalálása esetén a hátramaradott özvegy vagy segélyezésre szorult jogutód részére haladéktalanul kifizetendő. Ily gyászos eset megtörténte után a 100–100 Lei koszoru megváltási összeg a kebelbeli lelkészek által újból és mindig haladéktalanul befizetendő az egyházmegyei pénztárba.

Halottaink

Szatmáry Károly bályoki ref. kántortanító életének 57-ik és oltani működésének 35-ik évében szeptember hó 26-án Nagyváradon elhunyt. Váratlanul történt elhalálása igen nagy vesztesége egyházunknak, mert benne a felekezeti oktatás mintaszerű mesterét veszítettük el, ki egész működése alatt lankadatlan buzgalmat tanusított és kivétel nélkül mindig kitünő eredményt mutatott fel. Egyházához való őszinte ragaszkodása és megingathatatlan hűsége, mit a megpróbáltatás ideje alatt tetteivel igazolt, követendő példaként világol. Alkuvást nem ismerő becsületességgel, nyíltszívűséggel, szolgálat- és tettekrevalósággal, szolgáléküség nélküli együttérzéssel, de törhetetlen kitartással állt mindenkor egyházi előjárói mögött. Az egyházmegyén viselt tisztségei: a tanítói képviselő és köri dékánság kiváló érdemének bizonyosságai. Egyháza a hálás tisztelet adóját óhajtott leróni iránta áldozatával, mellyel a megboldogultat a maga halottjának tekintette és temettette el. — Hű és igaz sáfár volt, emlékezete áldott!

Balogh Ambrusné Nagy Emma, Balogh Ambrus sarkadi lelkész, volt nagyszalontai esperes felesége szeptember 27. meghalt. Mint Nagy Sándor egykori nagyszalontai lelkész leánya, a szülei házból vitte magával jellemvonásait, melyekkel a női szelidség és az igazi papnék mintaképe lett. Életének nagy csapásait — négy felnőtt gyermekét veszítette el — és halálos, hosszas szenvedéseit Isten akaratán megnyugvó szívvel viselte. — Férjén kívül négy gyermeke gyászolja, köztük Fogarassy Bálint ágyai lelkész felesége és egyetlen fia Andor, csengerujfalusi lelkész. — Az Ur adjon nekik vigasztalást!

Azok, akik az elemi és középiskolai vallástani kézikönyvekre hirdetett pályázaton résztvettek, pályamunkáikat az egyházkerületi főjegyzői hivatalban (Nagyvárad, Emlék-tér 32) átvehetik.

Egyházi hírek

A Bányai Egyházmegye sculiai—szigetfalusi egyháza 50 kgr.-os háborus harangja mellé szeptember hó 2-án avatta fel ünnepélyes istenítisztelet keretében két új harangját. Szabolcska Mihály esperes buzgó előimádsága után Zöld Mihály egyházmegyei főjegyző, végvári lelkész tartott a XXXVII. zsolt. 3. verse alapján Istenbe vetett bizodalomra, jócselekedetre és hitáltali életre buzdító predikációt. Azután ifj. Zöld Zoltán végvári kántortanító szóló-éneke közben, mely alatt a régi és új harangok is szép összhangzásban megszólaltak, újra Szabolcska Mihály esperes az urasztala elé állt és szívből fakadt, a lelkeket Istenhez emelő avató-imádsággal zárta be az istenítiszteletet. A 12,777 Lei 55 baniba került, 210 kgr. harang úgy helybeli, mint vidéki református és más hitfelekezeti aldozatkész szívek adományából öntetett; a 10,045 Lei értékű 152 kgr.-os harang pedig az egyház főgondnokának, Telegdy Lászlónak és hitvésének, Solty Rózsának adománya. Az istenítiszteleti ünnepélyt 1 óra 100 terítékes közebed követte, melyen a helybeli és vidéki intelligencia valláskülönbség nélkül nagy számban vett részt s amelyet több lelkes pohárköszöntő is fűszerezett. A délután a resicai Magyar Olvasókör tagjai tették műkedvelői előadásukkal élvezetessé. Az ünnepély, amely táncmulatsággal zárult, az egyház „Orgona-alapja” javára 11,000 Lei tiszta jövedelmet hozott be.

A nagykárolyi ref. egyházmegye tanító-egyesülete múlt hó 14-én Nagykárolyban tartotta meg évi rendes közgyűlését. Gyűlés a 101. dicséret: „Örök Isten merre, merre vagy?” éneklésével vette kezdetét. Majd Hajnal József elnök tartalmas megnyitó beszédében ecsetelte a tanítóság nyomasztó anyagi helyzetét s azon méltánytalanságokat, melyek a természetbeni járandóságok magas értékelése, a külön — tanítói fizetésbe be nem számítható — kántori fizetés kérdése, állami szolgálatnak korpótlék szempontjából figyelembe nem vétele, stb. folytán érnek bennünket; kitartásra, türelemre, higgadtságra hívta fel tanítótestvéreit a fontos tárgysorozat megvitatására. Kimagasló pontját képezte a gyűlésnek: Dezső Sándor emlékbeszéde néhai Szatmáry László, volt érkörtvélyesi tanító, egykori tan. egyes. elnök felett; dr. Falussy Árpád, Néhma Gusztáv, Veress Imre és Lukács Mihály uraknak tiszteletbeli tagokká választása; tiltakozás a félévi iskolalátogatás eltörlése, tanítóknak az isk. látogatásban való mellőzése ellen egyházmegyénél; továbbá a királyhágómelléki tanítóegyesületek szövetségének megalkotása — Végül foglalkozott tanítóegyesület a vándorgyűlés

eszméjével s kimondotta, hogy tavaszi közgyűlését Domahidán fogja megtartani műsoros előadással egybekötve. Török Bernát egyesületi jegyző domahidai tanító azon kijelentése után, hogy a legszívesebben fogja várni és látni községében tanítótestvéreit a tavaszi vándorgyűlésre, a 237. dicséret: „Térj magadhoz drága Sion!...” elénklése után barátságos közebédre gyűlt össze a tanítóság a Protestáns Körben.

A szatmári tanítónőképző-intézet sorsa.

A szatmári egyház presbyteriumának legutóbbi gyűlésén a tanítónőképző nehéz anyagi helyzete képezte legkomolyabb megbeszélés tárgyát. Az igazgatótanács számítása szerint a legszigorubb takarékoság mellett is 270—280 ezer lei szükséglet merült fel, a mutakozó fedezeti összegek betudása után, ha a tanítónőképző 4 osztályát a most kezdődő tanévben fenn akarják tartani. Ha az I. évfolyam most nem nyílnék meg s a többi éven a melléktárgyak órái összevonatnának, úgy 200 ezer leire lehetne a hiányt mérsékelni. Azonfelül a mult tanévet már 130,000 lei adóssággal zárta le az intézet, melyért a szatmári egyház állott jót. A hiányzó kiadásokra fedezetet csak az egyetemes kulturadóból lehetne remélni, amely remélhetőleg újév körül megkezdí a segélyek folyósítását. — Presbyterium minden oldaláról mérlegelvén e nehéz kérdést, mint egyik és legnagyobb fenntartó kimondta, hogy a tanítónőképző teljes 4 évfolyamát — gyakorló iskolával együtt — fenn kívánja tovább is tartani, ennél fogva megkeresi az iskola igazgatótanácsát, hogy a felvételt az I. évfolyamra is hirdesse meg, az eddig felvett és ezután felveendő ideiglenes kölcsönöket a fenntartó egyházak és egyházmegyék között számszerűleg ossza meg.

A nagyváradi leánynevelő-intézet ügyében is fontos és főlemelő határozatot hozott a nagyváradi egyház presbyteriuma és közgyűlése. Miután a fenntartó három egyházmegye utóbbi években az intézetet semmi támogatásban nem részesítette, a nagyváradi egyház mindkét testülete egyhangulag elhatározta, hogy az intézetet összes terheivel és jogaival átveszi és a fenntartás költségeinek fedezésére a saját rendes 300,000 Lei egyházi adóján kívül még 390,000 Lei kulturadót vet ki, melyet a hivek 20 osztályba sorozásával progressive hajt végre úgy, hogy a legkisebb adó 25 s a legnagyobb 3000 Lei lesz, de egyesek a köteles összegeken felül nagyobb összeget ajánlottak fel.

Vendég lelkészek Nagyváradon. Kedves vendégei voltak az elmúlt napokban a nagyváradi gyülekezetnek Kádár Géza zilahi lelkész, a lelkészegyesület elnöke és dr. Nánássy Lajos, amerikai lelkész, theologiai tanár személyében. Kádár Géza a vasárnap délelőtti istentiszteleten végezte a szószéki szolgálatot. Magas szárnyalásu

beszédében csodálatosan tisztán körvonalazta meg a magyar kálvinizmus életprogramját. Intenzívebb, Istenhez vágyódó, Krisztust követő hitélet s az ilyen élet számára egyedül lehetséges munkamezőn — a hivek gyülekezetében áldozatkész buzgólkodás — bibliai alapon, ez, ami egyedül menthet meg minket mint egyént, felekezetet, népet. 11 órakor a tanítónőképző-intézet dísztermében tartott a vasárnapi iskolák érdekében lelkes, buzditó beszédet. — Dr. Nánássy Lajos az esti istentisztelet keretében Jel. 21. 1. alapján vázolta a hitbeli összetartozandóságot, melyet a református hivek között nem gyengít meg a világrészek távolsága s amelynek bizonyítéka az amerikai gyülekezeteknek hazai egyházak felé forduló állandó figyelme és segítsége. Nánássy, ki 20 éves lelkészi jubileuma alkalmából látogatta meg szülővárosát, sok érdekes adatot közölt az amerikai hivek életéből. Követendő példaként említette azt a buzgó tevékenységet, mit a szombati és nyári iskolák keretében fejtenek ki az amerikai gyülekezetek. Ez által óvják, élesztgetik az elszakadt magyar testvéreink nemzeti és vallásos érzéseit a mindent magába olvasztó újvilág szellemével szemben. A vendég lelkészek október 2-án távoztak el. Isten áldása kísérje őket éltük további útjain, munkálkodásain.

Fontos határozatot hozott a nagyszalontai lelkészgyám-intézet. A lelkészözvegyek, árvák egyetemes segélyezésén kívül külön segélyezte az államszegélyből való hozzájárulással a saját megyebeli özvegyeit és árváit. Azonban az ilyen hozzájárulás akár egyenlő összegben, akár percentualiter történjék is, aránytalan és igazságtalan, mert a lelkészi javadalmak különbözők s a nagyobb segélyt nyerők a gyengébb javadalmazásuk és mégis nagyobb összeget fizetnek. Ezeken orvoslandó, elhatározták a lelkészek, hogy mindenkinek saját bevallása alapján értékelte az összes javadalmát és azok alapján állapítja meg aránylagosan az évi hozzájárulást. — Ajánljuk a példa követését többi egyházmegyénknek és egész kerületünknek.

A nagyváradi református fiú-árvaház. A mozgalom, mely évekkel ezelőtt indult meg Nagyváradon egy ref. fiú-árvaház létesítésére, döntő stádiumhoz érkezett. A protestáns hivek eddig felmutatott áldozatkészségére, a nőegyleti tagok, különösen Papp Dezsőné elnökő lelkes buzgólkodásának eredményeire támaszkodva, a szept. 28-án tartott értekezlet megállapodott a megnyitásra, illetőleg a megnyitás módozataira vonatkozólag. Elsősorban teljesen árva ref. fiúgyermekeket vétetnek fel, másodsorban a hadiárvák. A felveendő árvák száma 10, életkora 6—10 év s 14 éves korukig maradnak az árvaház gondozásában.

Amennyiben az árvaház nemcsak a helybeli árvák felnevelését célozza, hanem mindazoknak — így a környékbeli árváknak — megmentésére is irányul, kik egyéb segély híján a bűn, nyomor vagy más felekezetek karjaiba kerülnének, kérjük vidéki lelkészársainkat s általuk a hiveket, hogy e nemescélú, nagyfontosságú intézmény biztosítására és gyarapítására hozzájáruljanak. Legtöbb hiányt pótolnak, legégetőbb szükségét szüntetik meg a természetbeni adományok, pl. a fehérnemű-félék. Az árvaház ünnepélyes megnyitása október 31-én lesz.

Vasárnapi Iskolai tanfolyam Debrecenben.
A tiszántúli református egyházkerület megbízta a debreceni lelkészképző-intézetet, hogy szervezzon tanfolyamot a vasárnapi iskolai tanítók kiképzésére. A tanfolyam október hóban kezdődik és mindössze 8 napig tart.

Gyűjtsünk előfizetőket lapunk részére!

Lápossy zeneiskola

A legmodernebb pedagógiai elvek szerint vezetve. Zongora-, hegedű- és zeneelméleti tanszakkal. Felvesz fiú és leány növendékeket, kezdőket haladókat. Akadémiai osztályokból előkészít bármely bel- vagy külföldi zeneconservatorium vizsgáira. Feinöttek részére külön tanfolyam. Mérsékelt tandíj.
Oradea-Mare Bethlen-utca 20. szám.

Sírad: Regele Ferdinand 9. Stepper cukrászda mellett, özv. PETRI ÁRPÁDNÉ látszerész üzletben

HERBST

tekintse meg

ékszerész raktárát és a kirakatban az árakat. — 26-3 Brillánsot, arany és ezüst dísz tárgyakat, órákat olcsón ott vásárolhat. Brilláns karátjért 20—25—30 ezer lelt fizetnek!! — Arany- és ezüstért a legmagasabb árakat!!

Bibliák és újtestamentumok, énekeskönyvek,

kottás halleluják, bibliai képes albumok, bibliai mondásos fali képek, levélpapírok és levelező lapok, továbbá mindenféle vallásos, építő könyv, irat és traktátus legutányosabb forrása egész Románia területén az

Evangeliumi Missió

IRATTERJESZTÉSE, CLUJ—KOLOZSVÁR

Trefort-utca 13-ik szám, földszint.

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, papírraktár, könyv- és írószerkereskedés

a „Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület”
vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizománya
ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,
Ferdinánd király körút (Rákóczi-út) 14. szám.

Nagytitiszteletű Esperes, Iskolaszéki Elnök, Igazgató és Tanító urak figyelmébe!

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a Királyhágómelléki Református egyházkerület közgyűlése 57/1923 számú határozatával engem bizott meg a főhatósága alá tartozó iskolákban az új tanévre kötelező használatra elrendelt s más kiadású könyvekkel nem helyettesíthető

Református Vallástani kézikönyvek

kizárólagos kiadásával, terjesztésével és mélyen tisztelt Uram kiszolgálásával. Már megjelent és kaphatók a következő új kiadású vallástani kézikönyvek:

A református gyermek első valláskönyve, az el. isk. I. o. sz. 12. részére, írta Zöld Mihály, ref. lelkész 10.—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. III. o. sz. írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12.—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. IV. o. sz. írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12.—
Az O-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gymn., lyc., fiu- és leányisk.] I. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16.—
Az U-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gymn., lyc., fiu- és leányisk.] II. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16.—

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület főhatósága alá tartozó el. népiskolákban a következő tankönyvek használának az 1923/24. tanévre a vallástani kézikönyveken kívül:

I. oszt. Dr Caba Ágoston, *Fononimikai ABC*, . . . 15—
II. „ Dr Caba Ágoston, *Abecedar fononimic*, román nyelvű ABC . . . 14—
Dr Caba Á.—Nagy V. *Olvasókönyv* . . . 22—
III. oszt. Dr Caba Á.—Nagy V. *Olvasókönyv* . . . 24—
Dr Caba Ágoston, *Gramatica română* [román nyelvtan] magyar—román szótárral . . . 10—
Coroiu, *Biharmegye földrajza* . . . 5—
Coroiu—Dr Caba—Nagy, *Biharmegye kézi térképe* . . . 8—
IV. oszt. Dr Caba Á.—Nagy V., *Olvasókönyv* . . . 26—
Dr Caba Ágoston, *Románia földrajza* . . . 16—
V.—VI. oszt. Több tanítók *magyar olvasókönyve* . . . 34—
Ioanovici, *Románia alkotmánylana* . . . 13—
Szebesztha—Bányai, *Természettan* . . . 11—
Szeiler Miklós, *Természettan és vegytan* . . . 15—

Raktáron tartom az iskolákban használandó: új zsoltárokat, térképeket, címereket, irkákat, füzeteket, mindenféle fekete és színes íróanyagot, krétákat, szivacsokat, törölógummikat, tollszárazakat, legjobb minőségű tollhegyeket, tintákat, palatáblákat, palavesszőket stb. itt fel nem sorolható cikkeket és azokat a legolcsóbb napi árakon szállítom.

Ezeket kívül ajánlom a legjobb mintájú, román—magyar szövegű iskolai nyomtatványokat:

Értesítő-könyvecske, füzve . . . 1 drb Lei 3:50
Elemi iskolai bizonyítvány . . . 1 „ Lei 1—
Felvételi napló, külv . . . ívenként Lei 3—
Felvételi napló, belv . . . „ Lei 3—
Előmeneteli és mulasztási napló . . . „ Lei 3—
Haladási napló . . . „ Lei 1:50
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással . . . darabonként Lei 1:50
Tanrend . . . Lei 1—
Iskoláknak, ha egyszerre rendelik meg a tanulóknak szükséges könyveket és írószereket, engedményt nyujtok. Midőn eddigi szíves pártfogását hálásan köszönöm meg, kérem szíves jóindulatát új vállalatom iránt is fenntartani. Nb. megbízásait kérve, legszolidabb, pontos kiszolgálásomról előre is biztosítva,
vagyok, hittelvérti tisztelettel **BÉRES KÁROLY**